

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/90/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214202427
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:1214202427.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a sudkýň: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci navrhovateľa: B. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. X, Z., t.č. bytom E. XX, právne zastúpený: Mgr. Andrea Bobeková, advokátka, so sídlom Šachorová 24, Bratislava, a jeho manželky: N. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, Z., t.č. bytom K. XXX, N., právne zastúpená: JUDr. Julianna Weiszová, advokátka, so sídlom Jantárova 16, Dunajská Streda, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom: F., nar. XX.XX.XXXX a Y., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Streda, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 15P/31/2014-402 zo dňa 16.12.2016 v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. manželstvo navrhovateľa B. O., nar. XX.XX.XXXX a jeho manželky N. O., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa 12.03.2005 pred Matričným úradom Bratislava - Devínska Nová Ves, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Bratislava - Devínska Nová Ves, vo zväzku 10, ročník 2005, strana 35, pod por. č. 10 rozviedol. O úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcim z manželstva na čas po rozvode manželstva rozhodol nasledovne:

II. Maloletá F. O., nar. XX.XX.XXXX a maloletá Y. O., nar. XX.XX.XXXX sa na čas po rozvode zverujú do osobnej starostlivosti matke, s tým, že zastupovať maloleté a spravovať majetok maloletých budú obaja rodičia.

III. Otec maloletých je povinný platiť výživné na maloletú F. mesačne v sume 180,- Eur, a na maloletú Y. mesačne v sume 140,- Eur, vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

IV. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými každý nepárny týždeň od piatka od 17:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že si maloleté deti vyzdvihne v mieste ich bydliska a tam ich aj v dohodnutý čas privezie naspäť a odovzdá ich matke.

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými počas letných prázdnin každý párný rok od 1. júla do 15. júla a od 1. augusta do 15. augusta a každý nepárny rok od 16. júla do 31. júla a od 16. augusta do 31. augusta.

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými počas vianočných prázdnin každý párný rok od 1. dňa týchto prázdnin do 24. decembra vrátane a každý nepárny rok od 25. decembra do 2. januára vrátane s tým,

že si maloleté deti vyzdvihne v mieste ich bydliska o 10:00 hod. a tam ich aj privezie naspäť a odovzdá ich matke v posledný deň určeného styku o 18:00 hod.

V. Matka je povinná deti na styk riadne pripraviť a pripravené ich odovzdať otcovi v mieste ich bydliska, v prípade školského roka aj s učebnými pomôckami a materiálmi potrebnými na najbližší vyučovací deň.

VI. V prípade, že sa styk v stanovenom čase nebude môcť z vážnych dôvodov uskutočniť, sú rodičia povinní navzájom sa o tejto skutočnosti bezodkladne informovať a poskytnúť si náhradný termín.

Výrokom VII. súd určil nad výchovou a starostlivosťou o maloletú F. a maloletú Y. dohľad, ktorý bude súd vykonávať za súčinnosti Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda a základnej školy, ktorú maloleté deti navštevujú.

Výrokom VIII. rozhodol, že výchovné opatrenie vo výroku VII. tohto rozsudku sa ukladá na obdobie 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku pričom Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda je povinný jedenkrát za dva mesiace informovať súd o účinkoch výchovného opatrenia.

Výrokom IX. súd uložil rodičom maloletých výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti oboch rodičov podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať, vyrovnaní sa so svojimi minulými konfliktami ako aj s cieľom naučiť sa akceptovať úlohu druhého rodiča vo výchove, a to po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Výrokom X. rozhodol o trovách konania, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil s použitím § 395 ods. 1, § 38 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku, ust. § 18, § 23 ods. 1 a 2, § 24 ods. 1 a 4, § 25 ods. 2, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 37 ods. 2 písm. d), ods. 7, ods. 8, § 37 písm. b) Zákona o rodine, čl. 3 a čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 24 Charty, čl. 41 Ústavy SR a vecne tým, že navrhovateľ sa domáhal rozvodu manželstva, maloleté dcéry žiadal zveriť do svojej osobnej starostlivosti, matku detí žiadal zaviazat' k plateniu výživného mesačne po 140,- Eur a 110,- Eur a navrhoval aj podrobne upraviť styk matky s maloletými deťmi. Z obsahu návrhu vyplýva, že navrhovateľ sa domáha rozvodu manželstva, nakoľko už v čase podania návrhu účastníci už takmer dva roky spolu nežijú, ich manželstvo je len formálnym zväzkom. Neplní žiadnu zo svojich funkcií. Navrhovateľ uviedol, že manželstvo uzavreli v roku 2005, v čase keď už očakávali narodenie prvého dieťaťa, pričom už od začiatku bolo sprevádzané drobnými konfliktami, ktoré neskôr prerástli vo väčšie konflikty, rovnako sa prejavili názorové nezhody účastníkov a vzťahové problémy poznačili i hádky vyplývajúce zo spolužitia s rodinnými príslušníkmi manželky navrhovateľa. Okrem toho ich vzťah sprevádzali konflikty prameniace z nedostatku financií, čo sa v súhrne neskôr prejavilo i v citovom ochladení a nedostatku vzájomného porozumenia. U navrhovateľa situácia vyústila do nadviazania vzťahu s kolegyňou, podľa jeho tvrdenia i jeho manželka nadviazala mimomanželskú známosť. Pokiaľ sa týka starostlivosti o ich dve maloleté dcéry pochádzajúce z ich manželstva, tieto navrhoval zveriť do svojej osobnej starostlivosti, nakoľko navrhovateľ zistil, že jeho manželka sa o ne riadne nestará, chodia nedostatočne oblečené, v tom čase staršia dcéra nemala do školy pripravované riadne desiate, nenosila si školské pomôcky, nemala zaplatené stravné, často vynechávala vyučovanie z rôznych dôvodov. Dokonca zistil, že v dome, v ktorom v tom čase deti s manželkou bývali, nemali istý čas plyn, vodu, čo manželka riešila dočasným pobytom u susedov. Uviedol, že s dcérami má veľmi dobrý, blízky vzťah, pozitívne tiež vnímajú jeho partnerku a jej dcéru, ktorá im je vekovo blízka. Vyslovil presvedčenie, že je schopný dcéram vytvoriť stabilnejšie výchovné prostredie ako ich matka. Manželku navrhoval zaviazat' k plateniu výživného na staršiu dcéru po 140,- Eur mesačne a na mladšiu dcéru po 110,- Eur mesačne, podrobne navrhoval upraviť aj styk manželky s dcérami. K návrhu pripojil hodnotenie staršej dcéry z januára 2014, v tom čase žiačky 2. ročníka, vypracované Základnou školou v Y. potvrdzujúce jeho tvrdenia.

3. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že ich manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov už nemožno očakávať obnovenie ich manželského spolužitia. S rozvodom manželstva súhlasila i manželka navrhovateľa. Súd ustálil, že je tomu tak najmä z toho dôvodu, že manželia už dlhodobo spolu nežijú, nerozumejú si, žijú odlišné a oddelené životy a t.č. ich už nič, okrem spoločných dcér nespája, pričom ani ohľadom výchovy a starostlivosti o maloleté deti sa spolu nedokážu dohodnúť. Obaja zhodne prejavili svoju slobodnú vôľu rozviesť sa, preto súd návrhu navrhovateľa pokiaľ sa týka rozvodu manželstva vyhovel a to aj s poukazom na to, že obaja účastníci konania už dlhodobo vedú oddelené životy, majú dlhoročné, stabilné partnerské vzťahy, preto má súd za preukázané, že došlo k rozvratu, tento pretrváva a niet nádeje

na obnovenie manželského spolužitia účastníkov tohto konania. Z týchto dôvodov súd manželstvo účastníkov rozviedol (výrok I.).

4. Vzhľadom k tomu, že s konaním o rozvod manželstva je ex lege spojené i konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, bolo potrebné práva a povinnosti rodičov k ich maloletým dcéram taktiež týmto rozhodnutím upraviť, nakoľko v tomto smere dohoda rodičov, ani napriek snahe psychológa úradu práce, nebola možná. Ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku obe deti pochádzajúce z tohto manželstva sú maloleté, bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o tom, ktorému z rodičov deti zverí pre čas po rozvode do osobnej starostlivosti, a ako v akej výške zaviazá druhého rodiča k plateniu výživného a ako upraví rozsah styku nakoľko ani o tejto otázke sa rodičia nedohodli. Súčasne ex offo súd rozhodol aj o výchovnom opatrení a o nariadení dohľadu nad výchovou a starostlivosťou, ktorú matka poskytuje maloletým deťom účastníkov, nakoľko vykonaným dokazovaním mal za preukázanú ich jednoznačnú dôvodnosť a potrebu.

5. Pokiaľ sa týka zverenia detí do osobnej starostlivosti niektorému z rodičov, v tomto smere sa účastníci konania od začiatku absolútne rozchádzali, nedokázali nájsť spoločný kompromis, čo bolo podmienené podľa názoru súdu i neschopnosťou vzájomne konštruktívne komunikovať a spoločne nájsť riešenie, ktoré by bolo v najlepšom záujme maloletých detí a v neposlednom rade i v odlišnom názore na výchovu a starostlivosť o spoločné deti. Otec žiadal deti zveriť do svojej osobnej starostlivosti práve z dôvodu nedostatočnej starostlivosti o ne po všetkých stránkach zo stany matky, na ktorú v priebehu konania poukazoval a už k návrhu na začatie konania otec v januári 2014 priložil pomerne negatívne hodnotenie starostlivosti matky vo vzťahu k staršej dcére v tom čase od jej triednej učiteľky (a tiež z júna 2014), pričom aj otec v návrhu a následnom prednese na pojednávaní uviedol viaceré vážne skutočnosti, ktoré sú spôsobilé negatívne vplyvať na výchovu a vývoj maloletých detí. Na toto poukázala i vypočutá svedkyňa (partnerka navrhovateľa) i znalec v znaleckom dokazovaní. Súd však skonštatoval, že v priebehu konania boli do spisu predkladané i súdom ex offo zadovážované dôkazy preukazujúce zlepšenie starostlivosti matky o maloleté dcéry oproti popísanej situácii zo začiatku roku 2014, hoci školský prospech mal. F. sa zlepšil len veľmi mierne a je pomerne slabý. Ostatné predložené a zadovážované hodnotenia, zo školy (10/2014, 07/2016, 10/2016 a 11/2016), od poradenského psychológa, od kolízneho opatrovníka konštatujú vhodnosť výchovného prostredia u matky, dostatočnú starostlivosť o deti zo strany matky, zlepšenie systematickej prípravy mal. F. na vyučovanie, mierne zlepšenie jej prospechu. Riadnu starostlivosť o deti potvrdil i svedok N..

Zo znaleckého posudku vyšli osobnosti oboch rodičov ako vhodné k osobnej starostlivosti o maloleté deti, znalec to pomerne podrobne popísal v posudku a súd to skonštatoval a tiež uviedol, že napriek tomu, že matkina výchovná starostlivosť o maloleté deti nie je dostatočne systematická a nemôže negatívne neovplyvňovať na celkový vývin detí, obe deti sú však na matku významne citovo naviazané a preto z psychologického hľadiska považoval za vhodné dať matke šancu, aby pod zvýšeným dohľadom úradu práce, výchovné vedenie svojich detí korigovala v pozitívnom smere. V prípade zverenia detí matke, znalec považoval za potrebné rozšíriť doterajší styk detí s otcom na každý druhý víkend, k čomu počas konania došlo. Doplnil, že v prípade, že matka nebude schopná v dohľadnom čase zmeniť svoj výchovný štýl a relatívne laxný prístup k výchove svojich detí, bolo by z psychologického hľadiska dôvodné uvažovať o zmene výchovnej starostlivosti. Na pojednávaní znalec uviedol, že hoci deti sa v prítomnosti otca a jeho partnerky vyjadrili v tom smere, že chcú byť u otca, no keďže výchova je vždy ovplyvňovaním, nedá sa jednoznačne vylúčiť, že deti odpovedali na otázku preferencie výchovného prostredia pod vplyvom prítomnosti jedného z rodičov, ktorý v tom čase bol práve prítomný pri kladení uvedenej otázky.

Podľa názoru súdu bolo na základe vykonaného dokazovania namieste rozhodnúť o zverení detí matke, nakoľko za súčasného uloženia dohľadu nad výchovou a starostlivosťou o maloleté deti bude o tieto riadne postarané a prispeje to k zlepšeniu rodičovských zručností matky. Neustálym dohľadom zo strany úradu práce i školy bude matka kontrolovaná a v prípade potreby usmerňovaná tak, aby bola výchova a starostlivosť o deti na čo najlepšej možnej úrovni. Konštatovanie znalca z júna 2016 o laxnom prístupe k výchove a starostlivosti o ne je pre matku zdvihnutým ukazovákam a musí si byť vedomá toho, že ak budú zo strany súdu zistené nedostatky vo výchove a starostlivosti môže to viesť i k rozhodnutiu súdu o zmene zverenia detí. V neposlednom rade súd vychádzal i zo správ kolízneho opatrovníka i poradenského psychológa úradu práce a v súlade s ust. § 38 C.m.p. súd zisťoval i názor maloletých detí bez prítomnosti rodičov a v decembri 2016 sa vyjadrili v tom smere, že sú rady u matky a aktuálny model stretávania s otcom im vyhovuje. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia súd maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matke.

Pokiaľ sa týka zastupovania maloletých detí a spravovania ich majetku, súd rozhodol o oprávnení oboch rodičov deti zastupovať a spravovať ich majetok, nakoľko nevidel dôvod na viazanie tohto oprávnenia len na jedného z rodičov (výrok II.) Rodičovské práva a povinnosti, a teda aj právo zastupovať svoje maloleté dieťa, majú obaja rodičia. Rodičovské práva a povinnosti vykonáva a teda aj zastupuje maloleté dieťa, len jeden z rodičov v prípadoch predpokladaných ust. § 28 ods. 3 Zákona o rodine. Od zásahov do rodičovských práv a povinností jedného z rodičov podľa ust. § 38 Zákona o rodine, spočívajúcich v ich pozastavení, obmedzení alebo pozbavení, treba dôsledne odlišovať úpravu rodičovských práv a povinností podľa ust. § 24, § 25, § 36 ods. 1 Zákona o rodine spočívajúcu najmä vo zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov. Rodičovské práva a povinnosti podľa ust. § 28 ods. 1 Zákona o rodine, teda aj právo a povinnosť zastupovať svoje maloleté dieťaťa, zostávajú obidvom rodičom zachované aj po rozhodnutí súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností tzn. aj v prípade, že maloleté deti sú zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bude na maloleté platiť výživné. Maloleté dieťa môže byť zastúpené ktorýmkoľvek z rodičov a každý z nich môže dieťa zastúpiť samostatne, pričom zásadne nie je potrebné, aby rodičia konali spoločne. Rodičia sú povinní sa dohodnúť o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv. Pokiaľ dôjde k nezhode rodičov v podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností rozhodne o danej spornej podstatnej veci, rozhodne súd podľa ust. § 35 Zákona o rodine na návrh niektorého z rodičov.

6. Súd pri rozhodovaní o výživnom musí celistvo zhodnotiť pomery účastníkov a prihliadol na odôvodnené potreby oprávnených maloletých detí, zhodnotil schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (v tomto prípade navrhovateľa). V preskúmvanej veci v intenciách citovaných zákonných ustanovení preskúmal pomery na strane všetkých účastníkov konania, odôvodnené potreby oprávnených, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného (t.j. navrhovateľa). Pokiaľ sa týka výšky výživného na maloleté, v konečnom návrhu matkou predostretá suma výživného (300,- Eur a 260,- Eur) súd považoval skutočne za nadhodnotenú. Matka sama uviedla, že zvýšené výdavky na deti nemá. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že okrem bežných výdavkov ako je strava, ošatenie, hygiena, deťom ešte platí v škole stravné, mladšej školský klub, prípadne ďalšie školské pomôcky. Deti sú v zásade zdravé, v tomto smere zvýšené výdavky nie sú. Do mesačných výdavkov započítala matka i náklady na bývanie a náklady na cestovanie (odvoz detí do školy). Vykonaným dokazovaním bol zistený priemerný príjem otca detí vo výške cca 1.238,23 Eur mesačne. Súd pri zvážení všetkých okolností aplikujúc citované zákonné ustanovenia dospel k záveru, že je v súlade s odôvodnenými potrebami maloletých detí určiť výživné sumou 180,- Eur mesačne na staršiu dcéru a sumou 140,- Eur mesačne na mladšiu dcéru, t.j. spolu 320,- Eur mesačne, čo je podľa názoru súdu v otcových možnostiach a schopnostiach, bez potenciálneho ohrozenia jeho vlastnej výživy a existencie a zodpovedá to i rozhodovacej súdnej praxi, kde je možné postihnúť príjem povinného rodiča do výšky v rozmedzí 20% až 30%. Matka, ktorej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k dieťaťu z terajšieho vzťahu, svoju vyživovaciu povinnosť k deťom čiastočne vyvažuje i svojou osobnou starostlivosťou o maloleté deti a tiež výživa maloletých je sčasti krytá i prídavkom na dieťa, preto je súd toho názoru, že súdom určené výživné, tak ako je uvedené vo výroku III. tohto rozsudku, za daných zistení skutočného stavu v plnom rozsahu zohľadňuje všetky právne významné kritériá pre posúdenie dôvodnosti takéhoto rozhodnutia súdu o výške vyživovacej povinnosti otca maloletých detí.

7. Pokiaľ sa týka styku otca s maloletými deťmi, tento súd upravil tak, aby sa deti mohli s otcom stretávať každý druhý víkend, ktorý model viac-menej funguje i toho času a samotné deti sa vyjadrili, že im to takto vyhovuje. I v tomto smere súd rešpektoval názor maloletého dieťaťa zistený prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Podrobne však súd určil styk i počas letných prázdnin a napokon i počas vianočných sviatkov, aby tak bolo zamedzené nezhodám a konfliktným situáciám. Matka v priebehu konania deklarovala ochotu o styku sa s otcom detí dohodnúť, preto pre ďalšie obdobia prázdnin súd už styk meritorne nevymedzoval, ponechal ho neupravený a prenechal tu priestor pre dohodu rodičov, ktorú - súd vyjadruje presvedčenie - sa im poradí dosiahnuť i vďaka výchovnému opatreniu, ktoré súd súčasne rodičom uložil. Týmto súd sleduje najlepší záujem maloletých detí i zákonom a medzinárodnými dohovormi stanovenú povinnosť pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadnuť na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchovu a starostlivosť o dieťa s druhým rodičom. Súd má dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Práve takýmto nastavením styku maloletých detí s otcom zohľadniac

súd sleduje naplnenie i tohto práva maloletých, aby sa styk mohol realizovať a udržiavať ako pravidelný, rovnocenný a rovnoprávny (výrok IV.).

8. V tejto súvislosti súd rozhodol, že matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť, čo o.i. znamená aj pozitívne naladiť a motivovať na styk s otcom a pripravené mu ich odovzdať v mieste ich bydliska, v prípade školského roka aj s učebnými pomôckami a materiálmi potrebnými na najbližší vyučovací deň (výrok V.). Plnenie tejto povinnosti bude o.i. taktiež úrade práce v rámci nariadeného dohľadu kontrolovať.

V prípade, že sa styk v stanovenom čase nebude môcť z vážnych dôvodov uskutočniť, súd uložil rodičom povinnosť sa navzájom sa o tejto skutočnosti bezodkladne informovať a poskytnúť si náhradný termín. Táto povinnosť plne korešponduje s právom dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, aby nedochádzalo k jeho bezdôvodnému obmedzovaniu či vynechávaniu (výrok VI.).

9. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že nad výchovou a starostlivosťou, ktorú matka poskytnuté malol. dcéram je potrebné určiť, resp. nariadiť dohľad. Tento bude súd vykonávať za súčinnosti Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda a základnej školy, ktorú maloleté deti navštevujú. Jeho cieľom bude priebežne sledovať a vyhodnocovať ako matka ďalej zvláda osobnú starostlivosť o maloleté deti, ako tieto napredujú, aké dosahujú študijné výsledky, a celkovo aké sú rodičovské zručnosti samotnej matky. Aj znalec aj kolízny opatrovník a v podstate i poradenský psychológ túto potrebu v priebehu konania deklarovali. Súd mal za preukázané, že v minulosti bol prístup matky k výchove detí laxný a nedostatočný, preto v záujme riadnej výchovy a starostlivosti o maloleté deti nariadil nad ich výchovou dohľad. Cieľom bude o.i. dopomôcť matke, aby výchovné vedenie svojich detí korigovala v pozitívnom smere, no toto i vyžadovať a dôsledne kontrolovať. Dohľad súd nariadil na obdobie 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda bude povinný jedenkrát za dva mesiace informovať súd o účinkoch výchovného opatrenia (výrok VII. a VIII.).

10. V danom prípade súd uznal je dôvodné nariadiť aj výchovné opatrenie vo vzťahu k obidvom rodičom. Súd vyslovuje presvedčenie, že odborníkmi poskytnutá pomoc a hľadanie riešení môže byť pre znovuvybudovanie konštruktívnej komunikácie medzi rodičmi esenciálna a veľmi užitočná. Je zjavné, že rodičia si v tomto kontexte sami nevedia celkom dobre poradiť. Preto súd rozhodol o uložení výchovného opatrenia obom rodičom spočívajúcom v povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať, vyrovnania sa so svojimi minulými konfliktami ako aj s cieľom naučiť sa akceptovať úlohu druhého rodiča vo výchove, a to po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku. Týmto sa do istej miery nadviaže na už realizované stretnutia rodičov s pracovníkmi referátu poradensko-psychologických služieb úradu práce a malo by im napomôcť obnoviť vzájomnú komunikáciu, vyrovnat sa so svojimi minulými konfliktami a naučiť sa akceptovať úlohu druhého rodiča vo výchove (výrok IX.).

11. Ďalšie argumenty účastníkov konania súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadávať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť meritorne rozhodnutie preto súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou. Záverom súd konštatuje, že ostatnými tvrdeniami, či už matky alebo otca sa nezaoberal, pretože v prejednávanej veci boli právne irelevantné.

12. O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle ust. § 52 C.m.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok X.). O (prípadných) trovách štátu bude rozhodnuté samostatným uznesením, nakoľko ku dňu vyhlásenia rozsudku nebolo do spisu založené vyúčtovanie znaleckej odmeny.

13. Proti tomuto rozsudku v časti úpravy výkonu rodičovských práv podal odvolanie otec detí - navrhovateľ s tým, že rozhodnutie, ktoré súd vydal nie je v súlade so zákonom chráneným záujmom maloletých detí. Súd nezohľadnil pri svojom rozhodnutí, kto akou mierou zavinil rozvrat manželstva a výchovného prostredia detí, osobnosť rodičov, ich predpoklady pre výchovu detí, vzťah detí k rodičom a teda, ktorý z rodičov má zabezpečovať starostlivosť o deti po rozvode manželstva. Návrhom, ktorý podal na súd v súvislosti s rozvodom manželstva navrhol deti zveriť do jeho osobnej starostlivosti, pričom súdu deklaroval, že k rozvratu manželstva a tým aj rodinného prostredia pre výchovu detí prišlo predovšetkým v dôsledku dôvodov na strane manželky, ktorá nielenže udržiavala mimomanželské známosti, ale vo veľkej miere dlhodobo zanedbávala starostlivosť o ich spoločné deti. O nezodpovednom konaní manželky, ktorá sa svojvoľne s deťmi opakovane sťahovala bez akéhokoľvek reálneho odhadu svojich osobných a finančných možností, priebežne informoval súd aj kolízneho opatrovníka. Deti počas krátkej doby od roku 2013 do roku 2016 štyrikrát menili bydlisko, v súvislosti s tým staršia dcéra menila školu, mladšia škôlku, v dôsledku čoho mal. F. má doposiaľ psychickú traumou - nedostatok sociálnych väzieb, vnútorný strach zo straty základnej istoty. Manželka pritom vystriedala viacerých partnerov, dvaja sa zdržovali v jej byte spolu s deťmi. Zistil, že ich deti začala už krátko po rozpade ich spoločnej domácnosti hrubým spôsobom zanedbávať a to materiálne, ako aj ich výchovu. Opakovane sa domáhal pomoci na ochranu detí cestou kolízneho opatrovníka, pričom záznamy sa musia nachádzať v spise ÚPSVaR Dunajská Streda, avšak bezvýsledne. Staršia dcéra postupne prestala prosperovať v škole, zhoršoval sa jej prospech a klesla motivácia k učeniu. Navštívil opakovane triednu učiteľku, ktorá pri stretnutí mu oznámila, že matka sa o dieťa riadne nestará. Dcéra častokrát nemá desiatu, nemá zaplatenú stravu, nemá vhodné ošatenie, nenosí si školské pomôcky, ktoré jej matka nezaopatrí. Matka tak dlhodobo porušovala základnú povinnosť a to zabezpečiť riadnu školskú dochádzku pre dieťa. Opísané konanie manželky bolo teda dôvodom, pre ktorý dospel k záveru žiadať o zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti, prispôbiť celý jeho osobný aj pracovný život potrebám detí. Celé konanie manželky je poznačené nezodpovedným a ľahkovážnym prístupom, s akým pristupuje k výchove detí, nakladá s detskou psychikou, narušenou rozpadom primárnej rodiny.

Opísané skutočnosti boli zhrnuté v znaleckom posudku PhDr. Matulu č. 2/2016, ktorý bol v konaní vypracovaný a ktorý považuje za najpodstatnejší dôkaz. Znalec konštatoval v čase spracovania posudku, že obe deti majú rovnocenný citový vzťah k rodičom, pričom výchovné prostredie otca je navyše pozitívnejšie vnímané cestou vzťahu k partnerke otca ako i jej dcéry. Nepreukázalo sa, že by deti mali významný citový vzťah k matke. V následnom konaní predložil súdu dôkazy, že starostlivosť matky sa následne ešte zhoršila. Prospech F. sa radikálne zhoršil zo všetkých klasifikovaných predmetov dosahuje hodnotenie známkami 4 až 5, iba výnimočne má známku 3. Je zarážajúce, že súd ako aj kolízny opatrovník akceptoval ako relevantnú správu zo školy, ktorá bola pravdepodobne po intervencii matky, pričom výsledky F. a jej prípravu na vyučovanie sa hodnotí ako uspokojivé. Apeloval na veľmi podstatnú skutočnosť, a síce psychický stav dieťaťa, čo však súd taktiež nevzal do úvahy. Staršia dcéra sa dostala v dôsledku zanedbanej výchovy až do fázy, že akceptovala svoj status nešikovného dieťaťa, ktoré nemá šancu uspieť. V prípade, ak by dcéra bola ponechaná aj naďalej v prostredí matky, kde sa jej nedostáva dostatočnej pozornosti, bude mať problém ukončiť vôbec základnú školu. Sústavné neúspechy a zlé známky majú deštruktívny vplyv na jej psychiku, ubité sebadôveru a sebadôveru. V čase, kedy prichádza do puberty a zaznamenáva iba neúspechy, je ľahko možná jej rezignácia, čo môže viesť k následným vážnym psychickým problémom. Ani tieto veľmi závažné skutočnosti, preukázané dôkazmi, súd nevyhodnotil. Na neuspokojivú a laxnú starostlivosť zo strany matky upozornil znalec v znaleckom dokazovaní v júni 2016, pričom uviedol, že v prípade, že matka nebude v dohľadnom čase schopná zmeniť svoj laxný štýl výchovy a laxný prístup k výchove svojich detí, bolo by z psychologického hľadiska vhodné uvažovať o zmene výchovnej starostlivosti. Matka svoj výchovný prístup však nezlepšila, práve naopak po narodení jej ďalšieho dieťaťa sa tento ešte zhoršil. Matka prezentovala vzťah detí k súrodencovi ako pozitívny. Neuviedla však, že maloleté dcéry nemali na výber medzi pozornosťou a láskou matky voči nim a narodením dieťaťa, jeho prítomnosť boli iba nútené akceptovať. Znalec tiež vo svojej výpovedi uviedol, že záleží na posúdení súdu, aby zhodnotil, či matka svoj výchovný prístup zlepšila a v tom zmysle odporučil rozhodnúť podľa aktuálneho stavu, teda neodporučil zveriť deti matke tak, ako to uviedol v písomnom posudku, toto vyjadrenie je však zachytené v zápisnici o pojednávaní. Konštatoval, že súd napriek riadne vykonaným dôkazom svedčiacim o zanedbávaní výchovy matkou, ako aj názorom vysoko erudovaného odborníka, nevzal tieto do úvahy a nezohľadnil ich v procese rozhodovania. Takisto namietal, že nebol vyhodnotený v prvoinštančnom konaní ani nezodpovedný a nevhodný spôsob života matky, ktorá ním ohrozuje stabilitu výchovného prostredia detí. Voči osobe matky je vedených viacero exekučných konaní, celkovo približne na sumu 22.000,- Eur. Súd neprihliadol na jeho tvrdenie ohľadom nezodpovednosti matky,

ktorá hoci je zaťažená exekúciami uhrádza s partnerom nájom rodinného domu vo výške 450,- Eur a k tomu energie 150,- Eur mesačne. Príjem matky bol vždy nízky. Zárobkové možnosti jej ako aj jej partnera popri starostlivosti o tri deti by preto nemali ani do budúcnosti postačovať na úhradu už existujúcich záväzkov a bežných potrieb. Nedostatok financií si preto matka chcela kompenzovať požadovaním vysokého výživného, neprimeraného potrebám detí a jeho pomerom. Má dôvodnú obavu, ako poukazoval opakovane v konaní, že matka nedokáže reálne vyhodnotiť hrozbu, ktorú pre ňu predstavujú prebiehajúce exekučné konania. K riešeniu existenčných potrieb detí pristupuje s pre ňu typickou ľahkomyseľnosťou, bagatelizuje skutočnosť, že reálne ona ani jej partner nemá vlastnú nehnuteľnosť, ktorá by mohla byť miestom trvalého domova detí a pri jej situácii nie je ani perspektíva jej získania. Zdôraznil, že so svojou partnerkou vytvoril pre deti vhodné výchovné prostredie, dlhodobo majú spoločné bydlisko, vedú spoločnú domácnosť. Obe deti k nim majú intenzívny citový vzťah, rovnako aj k partnerkinej dcére. V priebehu komunikácie s kolíznym opatrovníkom v jeho domácnosti sa vyjadrila hlavne F., že by rada bývala s ním. V čase, kedy deti sú u neho, snaží sa na rozdiel od matky a jej partnera o systematickú a dôslednú výchovu. Súd napriek vykonaných výsluchom partnerov tieto nevyhodnotil s prihliadnutím na to, kto dokáže vytvoriť deťom lepšie výchovné prostredie. Matku a jej partnera považuje aj na základe uskutočnených výsluchov za nezrelé osobnosti, ktoré nedokážu vytvárať dlhodobo dostatočne stabilné a motivujúce prostredie pre deti a ich napredovanie. Keďže ani kolízny opatrovník nepostupoval v súlade so záujmami maloletých detí, ktoré by mal chrániť, ale súd svojím postojom a stanoviskom v konaní sa bez ďalšieho stotožnil s tvrdeniami matky prezentovanými súdu a tiež prezentoval súdu vyjadrenia detí o ich vôli ostať u matky, získané pri pohovoroch vykonaných v čase, kedy sa deti nachádzali u matky a teda ako sám uviedol znalec aj pod jej vplyvom. Skutočnosť, že matka deklaruje svoj záujem o deti, pričom tieto majú k nej rovnocenný vzťah ako k nemu, nemôže sama osobe znamenať predpoklad kvalitnej osobnej starostlivosti a dostačujúcej výchovy. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, aby jeho návrhu vyhovel, maloleté deti F. a Y. zveril do jeho osobnej starostlivosti, určil styk matky s deťmi a zaviazal ju k náhrade výživného vo výške, ktorú ponecháva na zváženie súdu.

14. Matka a kolízny opatrovník odvolanie nepodali.

15. Matka k doručenému odvolaniu podala písomné vyjadrenie prostredníctvom svojho advokáta s tým, že rozsudok matka považuje za vecne aj právne správny. Je ochotná a schopná tento v plnom rozsahu rešpektovať. Otec detí sa správal tiež tak, že rešpektoval uvedený rozsudok a rozhodol o čase návštevy detí. O tom poslal matke e-mail dňa 08.01.2017. Matka tento e-mail tiež akceptovala, avšak spoločné maloleté dieťa účastníkov ochorelo, bolo potrebné ho vziať na lekárske vyšetrenie, takže v žiadnom prípade nemohlo cestovať so svojim otcom na plánovaný výlet na východné Slovensko. Ako sa otec detí prejavil, tak toto bolo dôvodom podania odvolania proti predmetnému rozsudku, keď e-mailom napísal doslova, že odvolanie nemienil podať, ale keďže sa matka postavila v prvom možnom momente proti rozsudku, zmenil svoj názor a odvolanie podal. Už z tohto správania sa otca je zrejme, že mu ide nie o dobro detí, ale o to, aby mohol robiť to, čo chce a vtedy, kedy chce. O akúsi chorobu a iné objektívne okolnosti mu nejde. Vynúti si to, čo chce, neberúc ohľad na skutočný záujem, na názory a potreby detí, ani ich matky. Zdôraznila, že navrhovateľ bol ten, ktorý mal mimomanželské známosti, kto odišiel zo spoločnej domácnosti účastníkov konania. Dokonca aj s vydatou ženou, ktorá tiež mala maloleté dieťa. Nasťahoval sa do spoločnej domácnosti k jej rodičom a starých rodičov. On opustil matku svojich detí a dve deti. On bol ten, ktorý sa o nich nestaral a keď ho ako manželka prosila, aby ich neopúšťal, rozhodol sa podľa svojho. Poukázala na to akým spôsobom a v akej miere si plnil vyživovaciu povinnosť voči deťom, kvôli čomu sa dostala do vážnej finančnej tiesne o čo sa otec detí nielenže nestaral, ale svojím nezodpovedným konaním tým, že na maloleté deti neplatil, resp. platil pri takých príjmoch podstatne menej než je životné minimum, pričom na opustenú manželku, ktorá bola s deťmi doma neplatil nič. Ako matka sa o deti starala, nestali sa bezdomovcami a priznáva, že svoju ťažkú životnú situáciu musela riešiť aj pôžičkami a sťahovaním sa. Do tejto situácie sa však nedostala svojím pričinením, ale pričinením a správaním sa otca detí. Je pravdou, že sa musela sťahovať za štyri roky trikrát. Teraz otcovi detí situácia vyhovuje a preto by deti vzal k sebe. Jej dlhy nie sú v takej výške, ako ich prezentuje navrhovateľ. Ako svedkyňa bola v konaní vypočutá aj aktuálna partnerka otca, pre ktorú opustil spoločnú domácnosť a ktorá sa nehanbila postaviť pred súd a svedčiť proti manželke svojho partnera. Jej morálny profil a hodnovernosť spochybňuje. Keďže navrhovateľ nemá adekvátne dôkazy proti nej ako manželke, tak vytvára dôkazy a vyhovára sa na morálny profil, čo však nie je pravdou a je čírym výmyslom navrhovateľa, čím ju uráža ako matku detí. Upriamila pozornosť súdu na to, že otec detí bol ten, ktorý bol neverný, pričom ide o dlhšie časové obdobie pred podaním návrhu na

rozvod manželstva, teda v čase, kedy ešte žil s ňou a s deťmi v jednej domácnosti. Ako matka je fakticky 24 hodín každý deň deťom k dispozícii, trávi s nimi všetok čas, jej partner s ktorým má dieťa jej pomáha, o deti sa riadne starajú, sú v jej osobnej starostlivosti, majú vyriešené bývanie aj školu aj lekársku starostlivosť. U otca vlastne ide o prostredie u starých rodičov a rodičov jeho partnerky, pričom toho času počas doby, kedy by deti mali byť so svojim otcom, sú často ponechané so starou matkou jeho partnerky, kým otec a jeho partnerka žijú svoj život, teda otec v skutočnosti nemá záujem na spoločnom živote s deťmi ani počas návštev, nie to ešte počas dlhšej doby. Podľa poznatkov matky otec má stále trvalé bydlisko uvedené v Z..

Znalecký posudok bol znalcom vypracovaný počas 13 mesiacov, pričom tieto znalecké posudky sa vyhotovujú v priebehu 1 až 2 mesiace. Záver posudku však znie, že deti matke. Deti boli vypočuté aj na úrade práce, kde bez prítomnosti svojich rodičov sa jasne vyjadrujú, že chcú zostať s matkou, že chcú, aby všetko zostalo tak, ako je. Chcú chodiť k svojmu otcovi od soboty ráno o 9.00 hod. do nedele do 13.00 hod. každý druhý víkend, chcú byť u neho aj cez letné prázdniny, pričom mal. F. sa svojho otca dokonca bojí, lebo na ňu kričí a bojí sa jeho reakcií. Obe maloleté deti sú zvyknuté na školu, do ktorej chodia. Majú tam kamarátky, sú zvyknuté na dom, v ktorom bývajú a nechcú sa sťahovať, ani chodiť do inej školy. Tak vážna zmena by im určite neprospeľa. Z bytu sa celá rodina odsťahovala do rodinného domu, aby dievčatá mali lepšie podmienky na bývanie, aby mali čerstvý vzduch, väčšie bezpečie, väčší a voľnejší priestor. Otec v odvolacom konaní sa snaží vytrhávať z kontextu tvrdenia, slová a vety, aby tieto použil v prospech seba, nie v prospech detí, ale v ich neprospech. Poukazuje na výšku jeho príjmov a ním platené výživné, tiež na súdom určené výživné. Rada by uzavrela dlhoročné spory s otcom detí a vychovala tieto v klude a v pohode spolu s ich súrodencom bez toho, aby sa ich otec vyhrážal a urážal ich, bez toho, aby poukazoval na ich nezodpovedný prístup, ktorý v skutočnosti však zapríčinil on ako nezodpovedný otec a manžel. Odvolacie dôvody podľa § 365 CSP uvedené v odvolaní manžela - otca nie sú. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

16. Kolízny opatrovník sa k doručenému odvolaniu písomne nevyjadril.

17. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len C.s.p.), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa Civilného mimosporového poriadku zák. č. 161/2015 Z.z. (ďalej len C.m.p.) účinného od 01.07.2016. Podľa § 395 ods. 1 a 2 C.m.p., ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

18. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia C.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP v spojení s § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku - ďalej len CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na vady konania iba ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

20. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu manžela, bolo prioritne posúdiť, či v danom prípade s poukazom na vykonané dokazovanie boli naplnené všetky zákonné podmienky na to, aby po rozvode manželstva boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti manželky - matky detí a navrhovateľovi - otcovi bolo určené výživné pre deti a s nimi upravený styk.

21. Rozsudok v časti rozvodu manželstva, odvolaním napadnutý nebol, preto v týchto častiach nadobudol právoplatnosť a nestal sa predmetom prieskumu odvolacieho súdu. Predmetom prieskumu odvolacím súdom bola úprava práv a povinností rodičov k maloletým deťom.

22. S konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode.

23. Podľa § 387 ods. 1, 2 a 3 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (3).

24. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, čo nespochybňuje ani odvolateľ. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov i k správny skutkový zisteniam a vec i správne právne posúdil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 3 a druhá časť § 387 ods. 2 C.s.p.) dopĺňa:

25. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Podľa ods. 4 súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

26. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť. Obaja rodičia pritom prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý z rodičov bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

27. V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia. Rodič, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do starostlivosti uplatňuje svoju úlohu vo výchove dieťaťa prostredníctvom styku s dieťaťom. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom, iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk súd.

28. V zmysle § 43 ods. 1 Zákona o rodine: „maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti“.

29. V zmysle Čl. 24 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2). Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom (ods. 3).

30. V zmysle Čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

31. V zmysle Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

32. V zmysle Čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

33. Podľa článku 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa názorom dieťaťa sa má venovať náležitá pozornosť, zodpovedajúca jeho veku a úrovni, ako je vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť schopné formulovať svoje názory.

34. Podľa Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1) tento inštitút predstavuje: „Hmotné právo, zásadu a procesné právo, ktoré sú založené na posúdení všetkých prvkov najlepšieho záujmu dieťaťa alebo detí v konkrétnej situácii. V zmysle citovaného Všeobecného komentára je nesporné, že najlepší záujem dieťaťa je pojem veľmi pružný, ktorý musí byť skúmaný individuálne, vždy v konkrétnej situácii bez aplikácie predsudkov a neoverených predpokladov. Záver o tom, čo je pre konkrétne dieťa jeho najlepším záujmom, musí vychádzať zo zistených okolností a musí sa uskutočniť tak, aby v plnej miere rešpektovali všetky práva zakotvené v Dohovore o právach dieťaťa a jeho Opčných protokoloch. Pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, súd dbá o to, aby bolo rešpektované právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, styk s dieťaťom a na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti. Je veľmi ťažké rozpoznať, či je dieťa k prezentovaniu svojho postoja manipulované jedným z rodičov, alebo ide o jeho skutočne prejavenu vôľu. Práve z tohto dôvodu výpoveď dieťaťa má byť hodnotená ako každý iný dôkaz, v kontexte s ostatnými vykonanými dôkazmi a v ich logickej súvislosti. Preto nemôže byť rozhodným jednoduché vypočutie dieťaťa. Významným je aj jeho hodnotenie neverbálnej komunikácie, emocionálnych prejavov, ktoré sprevádzajú výsluch, prípadne neformálnych prejavov, v ktorých dieťa uvoľnene reaguje na odľahčenú, zdanlivo nesúvisiacu tému. Prínosom tohto poznania je fundovaný názor psychológa alebo odborníka na neverbálnu komunikáciu, prostredníctvom ktorej sa hľadá riešenie zodpovedajúce najlepšiemu záujmu dieťaťa.

35. Dohovor o právach dieťaťa (Oznámenie FMZV č. 104/1991 Zb.) ako najvýznamnejší dokument medzinárodnej ochrany práv detí ukladá štátom, ktorý sú jeho signatármi, aby vydali maximálne úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a rozvoj dieťaťa.

36. Podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, každé dieťa pokiaľ je to možné, má právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, rodičia alebo zákonní zástupcovia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, právom dieťaťa oddeleného od jedného alebo dvoch rodičov je udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

37. V danej veci je zrejmé, že vzťahy medzi rodičmi maloletých detí sú vážne narušené, čo napokon i viedlo k rozvodu ich manželstva, avšak aj napriek rozpadu vzťahu zostávajú rodičmi a rodičovské vzťahy k dieťaťu treba zachovať, keď rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Konanie o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv sa vedie na súde od 31.01.2014, pričom už pred podaním návrhu dva roky bolo manželstvo nefunkčné, vzťah rodičov prešiel krízou a ťažkým obdobím, ktoré viedlo do rozvodu manželstva. Pre rozhodnutie súdu je však rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Je nesporné, že obaja manželia si časom usporiadali svoje pomery, keď každý z nich dlhšiu dobu žije v spoložití s iným partnerom a danej situácii sa prispôbili a zvykli si i maloleté deti, pričom je zrejmé, že si zachovali zdravý citový vzťah k obom rodičom. Súd o úprave rodičovských práv, predovšetkým o zverení detí do

osobnej starostlivosti matky rozhodoval za súčinnosti znalca, jeho znaleckého posudku doplneného jeho výsluchom. Súd sa so závermi vykonaného dokazovania dostatočne vysporiadal a svoje rozhodnutie riadne zdôvodnil. S jeho rozhodnutím sa odvolací súd stotožňuje bez potreby opakovania jeho dôvodov.

38. Je treba, ale pripomenúť, že je nutné predovšetkým rodičovskou zodpovednosťou naplňať potreby dieťaťa aj po rozvode manželstva. Obnovenie komunikácie medzi rodičmi navzájom je nutné pre primeraný výkon rodičovskej úlohy, ktorá rozvodom neskončila. Dieťa má právo na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov a obaja rodičia majú povinnosť podieľať sa na výchove a starostlivosti o dieťa a to i v prípade, že s ním nežijú v jednej domácnosti. Dieťa má právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s oboma rodičmi. Z hľadiska uspokojovania potrieb dieťaťa je osobitne významná bezpodmienečná starostlivosť a výchova dieťaťa oboma rodičmi. Je potrebné, aby rodičia rozlíšili rodičovskú a partnerskú rovinu svojho vzťahu a aby si boli vedomí neprimeraných následkov ak jeden z rodičov bude v budúcnosti v roli rodiča chýbať alebo dieťa bude vystavené obmedzovaniu alebo bráneniu styku. Spolupráca, komunikácia v rodine, v starostlivosti o dieťa a výchovných stratégií vzhľadom na potreby dieťaťa je nevyhnutná. Situácia po rozvode nemôže zvädzať k zneužívaniu svojho postavenia najmä toho rodiča, ktorému súd zveril dieťa do opatery. Tento rodič nemôže podľaňnúť zdaniu, že má všetku výchovnú moc v rukách a že toho druhého môže zo života dieťaťa vymazať. Zákaz alebo obmedzenie styku raní partnera, poznačirovnako i dieťa, keď zo strany rodiča môže dôjsť i k podsúvaniu informácií maloletým deťom a stávaním ich do role, aby sa stali sudcom vlastného rodiča. Napätie, ktoré v ňom vzbudzuje navodzovanie negatívneho postoja jedného z rodičov sa môže nepriaznivo odraziť na jeho ďalšom vývoji. Pri styku je potrebné mať na zreteli predovšetkým zdravý a pokojný vývoj detí. Stretávanie sa s otcom nemá byť pre deti traumou, ale spokojným prežitím obdobia styku, keď dieťa potrebuje oboch rodičov, potrebuje pocit, že ho rodičia milujú a že ho neopustili, nech sa už medzi nimi stalo čokoľvek. Dieťa sa nesmie cítiť previnilo a najoptimálnejšou formou styku po rozvode je voľné pokračovanie rodinného vzťahu. Keďže i v danom prípade takáto dohoda možná nebola medzi rodičmi bolo potrebné deti zveriť do starostlivosti jedného z rodičov a upraviť styk otca. Rodičia si musia uvedomiť, že nie sú rozhodujúce ich záujmy, potreby a ciele, ale záujem maloletých detí. Pokračujúce nepriateľstvo rodičov vyvoláva v deťoch silné vnútorné napätie, ktoré môže vyústiť až do neurotických problémov a porúch správania. Ak rodičia prehlasujú, že im ide predovšetkým o dobro dieťaťa, mali by nato myslieť a dokázať to.

39. Odvolací súd vzhľadom na stotožnenie sa v plnom rozsahu s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to ako po skutkovej, tak aj po právnej stránke využíva možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia.

40. Odvolací súd má povinnosť vzhľadom na dodržanie práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený čl. 46 ods. 1 Ústavy odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania.

41. Odvolací súd považoval dôvody odvolania navrhovateľa - otca maloletých detí vychádzajúc z obsahu odvolania v napadnutých častiach výrokov II., III. a s nimi súvisiacimi výrokmi IV., V. a VI. osobitne odvolacími dôvodmi nenapadnutými za nepodstatné, poukazujúce len na nedostatok vzájomnej komunikácie medzi rodičmi a snahy otca dosiahnuť podľa jeho názoru v záujme detí svoj cieľ, spočívajúci v zverení detí do jeho osobnej starostlivosti, preto tieto dôvody bez ďalších dôvodov neboli spôsobilé zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie.

42. Keď iné odvolacie dôvody z odvolania otca nevyplývali (okrem opakovanej argumentácie, s ktorou sa súd prvej inštancie vysporiadal) odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, stotožňuje sa s jeho záverom.

43. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom vrátane závislého výroku o náhrade trov konania, odvolaním osobitne tiež nenapadnutého, v súlade s ust. § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

44. Odvolací súd záverom poukazuje i nato, že v prípade neočakávaného opätovného zlyhania matky spôsobujúcej nezvládnutie starostlivosti o deti, alebo akejkolvek inej podstatnej zmeny v starostlivosti matky o deti, rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností je rozhodnutím, ktoré v prípade zmeny pomerov a záujmu maloletých je možné súdom meniť.

45. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 C.m.p.

46. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).